

Metsähallituksen vuosikertomus 2008

Pääjohtajan katsaus Edelläkävijänä eteenpäin

Metsähallituksella on takana kelpo vuosi. Tulokset ovat hyvät laajalla rintamalla niin luontopalveluissa kuin liiketoiminnoissakin. Saavutukset ovat mainiot varsinkin, kun ne suhteutetaan yleiseen taloussuhdanteeseen ja maailman muihin pyörteisiin. Kiitos kuuluu osaavalle henkilöstölle!

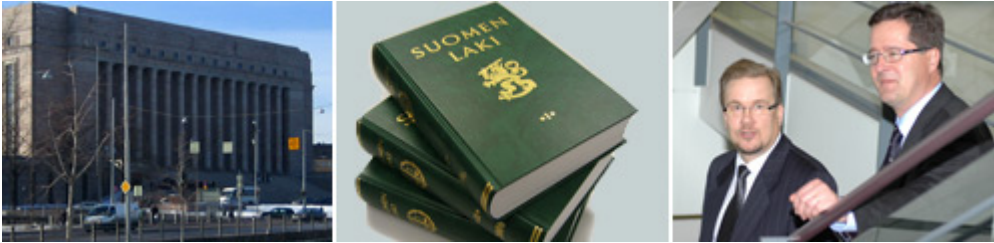
150 vuotta, yli 12 miljoonaa hehtaaria, 2 000 työntekijää – olemme iso ja vakaa. Ja meillä on pitkä historia. Joku saattaa nähdä tässä jäykkyyttä tai taaksepäin katsomista, mutta vankka perustuksemme tarkoittaa ennen kaikkea monipuolista osaamista, luotettavuutta, ennustettavuutta ja kykyä riskinottoon. Pitkää perspektiiviä suhdanteiden yli, kykyä vastata haasteisiin sekä haistella uusia tuulia. Lyhyesti sanottuna – edelläkävijyyttä.

Vaikka olemme erinomaisen mainiosti saavuttaneet omistajan meille asettamat monitahoiset tavoitteet, on näistä käsissämme olevista alueista, luonnonvaroista ja osaamisestamme ammennettavissa vieläkin enemmän. Historiastamme löytyy monia murroskohtia, joissa Metsähallitus on toiminut suunnannäyttäjänä. Meillä on tälläkin hetkellä monia innovatiivisia ratkaisuja kehitteillä.

Hankalina aikoina uusien ratkaisujen merkitys on erityisesti arvossaan. Juuri nyt elämme sellaisia aikoja. Talouden näkymät ovat synkentyneet viikoittain eikä valoja tunnelissa vielä liiemmästi kajasta. Emme kuitenkaan paina paniikinappulaa – katsomme, että Metsähallituksen tehtävä on pitää pyörät pyörimässä niin paljon kuin se tässä taloudellisessa tilanteessa vain on mahdollista. Teemme viime vuosien huipputulosten myötä syntyneet metsänhoitotyöt ajallaan, samoin kunnostamme metsäteitä. Huolehdimme luonnosta, markkinoimme ja myymme, opastamme ja huollamme.

Tuloksemme jyrkkä laskeminen tänä vuonna edellyttää kustannuskurin tiukentamista. Muuta säästäessäkin on muistettava huolehtia luonnon rikkaudesta, asiakkaista ja urakoitsijoista, uusien tulonlähteiden löytämisestä ja jatkuvasta palvelun parantamisesta. Edelläkävijältä sekini onnistuu!

Jyrki Kangas
Pääjohtaja

Hallinto ja johtaminen

Metsähallitus on valtion liikelaitoskonserni, jolla on liiketoimintaa ja julkisia hallintotehtäviä. Liiketoiminnot ja julkiset hallintotehtävät on erotettu toisistaan toiminnallisesti, budjetoinnin ja tilinpäätösten osalta.

Metsähallituksen vuotuiset liiketoiminnan tulos- ja tuloutustavoitteet päättää maa- ja metsätalousministeriö eduskunnan asettamien tavoitteiden pohjalta. Liiketoiminnassa Metsähallitus toimii liiketaloudellisin periaattein, joskin toimintaa rajoittavat liikelaitokselle asetetut yhteiskunnalliset velvoitteet. Julkisia hallintotehtäviä hoitaa luontopalvelut ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa valtion budjettirahoituksella.

Metsähallituksen hallinnointi sekä talouden ja hallinnon järjestäminen perustuu muun muassa valtion liikelaitoksista annettuun lakiin (1185/2002) ja Metsähallitusta koskevaan lakiin (1378/2004) ja asetukseen (1380/2004).

Toiminnan lainmukaisuus sekä strategian ja arvojen toteuttaminen varmistetaan hyvää hallinnointitapaa noudattamalla. Metsähallituksen johtamis- ja hallintojärjestelmä noudattaa yleisiä hyvästä hallintojärjestelmästä annettuja suosituksia. Se sisältää kuitenkin liikelaitoksen toiminnan sekä julkisten hallintotehtävien erityispiirteet.

Metsähallituksen hallituksen tehtävänä on ohjata ja valvoa liikelaitoskonsernin toimintaa sekä päättää liikelaitoskonsernin merkittävistä kehittämistoimista. Hallituksen keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet on määritelty valtioneuvoston asetuksessa Metsähallituksesta ja Metsähallituksen työjärjestyksessä. Valtioneuvoston nimittämään hallitukseen kuuluu seitsemän jäsentä.

Metsähallituksen toimitusjohtajan nimittää valtioneuvosto maa- ja metsätalousministeriön esityksestä. Toimitusjohtaja johtaa ja kehittää Metsähallituksen toimintaa ja hallintoa. Toimitusjohtajan apuna toimii johtoryhmä, jonka jäseninä ovat toimitusjohtajan määräämät liiketoimintayksiköiden johtajat, julkisten hallintotehtävien yksikön johtaja ja konserniyksiköiden johtajat.

Metsähallituksen luontopalvelujohtajan nimittää valtioneuvosto ympäristöministeriön esityksestä. Metsästys- ja kalastusasioista päättävän erätaluspäällikön nimittää maa- ja metsätalousministeriö.

Metsähallituksen sisäinen valvonta perustuu toimintaa sääteleviin lakeihin, omistajaohjaukseen, hallituksen ohjaukseen ja valvontaan sekä sisäistä valvontaa koskeviin ohjeisiin ja normeihin. Tärkeä osa sisäistä valvontaa on riskienhallinta, jota Metsähallituksessa toteutetaan hallituksen hyväksymän riskienhallintapolitiikan mukaisesti, tavoitteisiin peilaten. Lisäksi Metsähallituksessa toimii riippumaton, suoraan hallitukselle ja toimitusjohtajalle raportoiva sisäinen tarkastus.

Henkilöstö

Metsähallituksen henkilöstö on ollut vahvasti mukana Metsähallituksen kehittämisessä.

Vuoden 2008 aikana henkilöstö osallistui Metsähallituksen toimintastrategian uusimiseen eri yksiköiden valmisteluryhmissä. Uuden strategian toteuttaminen vaatii henkilöstöltä uusien osaamisalueiden hallintaa ja aiemman osaamisen varmistamista. Yhteisiä osaamisen kehittämisalueita olivat johtaminen, toimisto-osaaminen, atk-taidot ja esimiestyö.

Metsähallituksen tulosjohtamismallin mukaisesti uuden strategian mukaiset tavoitteet viedään käytännön tasolle vuosittaisissa tulos- ja kehityskeskusteluissa. Pitkäjänteisen kehittämistyön arvioinnissa ja suuntaamisessa käytetään hyväksi muun muassa henkilöstötutkimusta ja asiakastyytyväisyyskyselyitä.

Ikärakenteesta johtuvaa rekrytointia lisätään hallitusti, minkä vuoksi perehdyttämiseen ja mentorivalmennukseen panostettiin vuonna 2008 aiempaa näkyvämmiin. Strategiatyön yhteydessä tehdyn eettisen kyselyn mukaan henkilöstö piti esimiesasemassa olevien toimintaa varsin vastuullisena ja koki, että sillä itselläkin on hyvät mahdollisuudet toimia eettisesti oikein. Metsähallituksen arvojen mukaisesti olemme jokainen vastuussa työyhteisömme hyvinvoinnista ja turvallisuudesta.

Metsätalous

Luotettavaa puukauppaa ja vastuullista metsänhoitoa

Vuosi 2008 oli Suomessa puukaupan osalta poikkeuksellinen. Sitä leimasivat Venäjän puutullit, teollisuuden puupula, ilmastonmuutokseen havahtuminen, energia-asiat ja lopulta metsäteollisuuden tuotannon supistukset. Vaihtelevista oloista huolimatta Metsähallituksen metsätalous toimitti teollisuuden tarpeisiin 5,2 miljoona kuutiometriä puuta ja saavutti 287 miljoonan euron liikevaihdon.

Metsähallituksen osuus metsäteollisuuden raaka-ainehuollosta on noin 6–8 prosenttia ja erityisesti Pohjois-Suomessa sillä on paikallisesti tärkeä merkitys. Metsähallitus käsittelee vuosittain hakkuin noin kaksi prosenttia metsätalousohjelmassa olevan maan pinta-alasta. Suurin osa hakkuista on harvennushakkuita.

Koska valtion metsiä hoidetaan suunnitelmallisesti ja metsänhoitotyöt tehdään ajallaan, hakkuumahdollisuudet ovat lisääntyneet vuosien myötä. Esimerkiksi vuonna 2008 valmistuneen Itä-Suomen uuden luonnonvarasuunnitelman mukaan alueella voidaan hakata tulevina vuosina noin viidennes enemmän kuin edellisellä suunnittelukaudella.

Valtion metsät ovat monikäyttömetsiä, joissa otetaan puuntuotannon ohella huomioon myös muita tavoitteita, esimerkiksi metsien monimuotoisuus, matkailukäyttö, porotalous ja riistanhoito sekä saamelaiskulttuurin edellytyksien turvaaminen.

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelmassa (METSO) on määritelty Metsähallitukselle toimia, jotka koskevat sekä suojelualueita että talousmetsiä. Sen mukaan luonnonsuojelunverkoston täydentämiseen käytetään 10 000 hehtaaria valtion maita. Itä-Suomen luonnonvarasuunnitelman alueelta päätettiin siirtää 6 000 hehtaaria luonnonsuojelualueiksi. Näistä noin 4 000 hehtaaria on METSO-ohjelman mukaisia kohteita.

Valtion talousmetsissä tehdään aktiivisia luonnonhoitotoimia, jotka perustuvat alue-ekologiseen suunnitteluun ja Metsähallituksen Ympäristöoppaan periaatteisiin. Näihin kuuluvat muun muassa erityishakkuut, luonnonhoidolliset kulotukset sekä kosteikkoympäristöjen ja paahtalueiden hoito.

Metsähallitus toteuttaa toiminnassaan Kansallista metsäohjelmaa, jonka yhtenä tavoitteena on lisätä kotimaisen puun tarjontaa. Vuoden 2008 lopulla kuitu- ja tukkipuun kysyntä hiipui. Samaan aikaan kiinnostus puun käyttöön energiantuotannossa kasvoi entisestään. Myös Metsähallitus päätti lähteä kehittämään omaa energiapuutoimintaansa. Metsähallitus on myynyt aiemmin pieniä määriä kantojen ja hakkuutähteiden otto-oikeuksia, mutta nyt energiapuuta aletaan toimittaa käyttöpaikoille samalla tavalla kuin muitakin puutavaralajeja.

Metsätalous

Johtaja:
Hannu Jokinen

Liikevaihto:
287 milj. euroa

Henkilötyövuodet:
1039

Edelläkävijä monella rintamalla

Maamme suurimpana yksittäisenä metsänomistajana ja puuntoimittajana Metsähallituksella on erityisasema metsätalouden ja puunkorjuun menetelmien kehittämisessä. Se osallistuu jatkuvasti erilaisiin tutkimus- ja kehityshankkeisiin ja investoi muun muassa metsäautotieverkostoon.

Suurin osa Metsähallituksen 30 000 metsäautotiekilometristä on Pohjois- ja Itä-Suomessa. Tieverkosto on pääosin kattava, mutta se vaatii jatkuvaa kunnostamista ja huoltoa. Esimerkiksi vuonna 2008 Metsähallitus kunnosti Itä-Suomessa 55 kilometriä metsäautoteitä. Teiden kunnostamisen ensisijaisena tarkoituksena on turvata teollisuuden varma ja häiriötön puunsaanti, mutta hyväkuntoinen metsäautotieverkosto palvelee myös metsien virkistyskäyttöä, matkailua, luonnontuotteiden keräilyä, eräharrastajia ja mökkiläisiä.

Metsien monimuotoisuuden ylläpitäminen ei ole pelkkää lajien ja luontotyyppien turvaamista, vaan myös maiseman huomioimista. Metsähallitus koulutti vuoden 2008 aikana omaa henkilöstöään maiseman huomioimisessa ja otti käyttöön maisemaan sulautuvat pienaukko- ja säästöpuuhakkuut. Pienaukkohakkuissa metsään tehdään pieniä aukkoja ja säästöpuuhakkuissa hakkuualalle jätetään tavallista enemmän säästöpuita ja niiden sijoittelussa korostetaan maisemanäkökohtia.

Metsähallituksen metsätalous on ottanut uutta tekniikkaa käyttöön myös vesiensuojelussa. Metsätalouden vesiensuojelun suunnittelussa on tärkeintä ehkäistä irronneen aineksen kulkeutumista ja veden syövyttävää vaikutusta maaperään. Uudella paikkatietosovelluksella voidaan yhdistää tietoja uomissa liikkuvista vesimääristä, kaltevuussuhteista ja maalajista ja siten mallintaa pintavesien reittejä.

Metsähallituksen yhteydet tutkimukseen tiivistyivät vuonna 2008, kun Metsäntutkimuslaitokselta siirtyi Metsähallituksen metsätaloudelle lähes 80 000 hehtaaria maata ja 32 työntekijää. Merkittävällä osalla näistä maista tutkimustoiminta säilyy tärkeimpänä käyttömuotona myös hallinnansiirron jälkeen.

Metsähallitukselle urakoi yli 200 metsäkone- ja puutavara-autoyritystä, joiden kehityshankkeisiin se osallistuu mielellään. Metsähallitus etsii uusia ratkaisuja myös yhdessä konevalmistajien kanssa. Vuonna 2008 on tutkittu muun muassa erilaisten teliratkaisujen toimivuutta heikosti kantavilla turvemaidella, energia- ja ainespuun yhdistettyä korjuuta sekä koneellista taimikonhoitoa.

Metsähallituksessa investoidaan jatkuvasti myös oman henkilöstön osaamiseen. Metsätaloudessa työskentelee noin 700 metsuria, joiden monipuolinen osaaminen on nähty erityisen tärkeäksi. Suurimmalla osalla metsureista on pitkä työkokemus ja vankka ammattitaito. Metsureiden työnkuva laajentuu koko ajan ja osa heistä työskentelee jo nyt myös metsäsuunnittelijoiden apuna, siksi moni heistä on suorittanut luonnonhoitotutkinnon tai metsämestarin tutkinnon.

<http://www.metsa.fi>

Liiketoimintaportfolio Yritystoimintaa vihreillä markkinoilla

Metsähallituksen liiketoimintaportfolion tulosalueet ja yhtiöt jalostavat niitä luonnon ominaisuuksia, jotka ovat metsätalouden ja luontopalvelujen ulkopuolella. Portfolioon kuuluvat tulosalueet ja yhtiöt toimivat asiakasrahoitteisesti.

Morenia Oy tarjoaa asiakkailleen maa-aineksia ja terästeollisuuden kierrätystuotteita, Laatumaa rakennustontteja ja kiinteistökehityspalveluja, Fin-Forelia Oy ja Forelia Oy metsäpuiden taimia ja Siemen Forelia Oy metsäpuiden siemeniä sekä Eräsetti Oy ja Villi Pohjola luontomatkailupalveluja. Portfolioon kuuluu myös Metsähallitus Holding Oy, joka omistaa ja kehittää Metsähallituksen liiketoimintaan ja sen läheisiin toimialoihin liittyviä sijoituksia.

Uusia tuulia liiketoimintaportfoliossa edustaa tuulivoima-alueiden hankekehitys, joka toimii toistaiseksi osana Laatumaa. Laatumaa on tehnyt tuulivoima-alueiden kehittämiseen tähtäviä hankekehityssopimuksia miltei kaikkien Suomessa toimivien energiayhtiöiden kanssa.

Valtion maa- ja vesiomaisuuden liiketoimintamahdollisuuksien monipuolinen hyödyntäminen edistää osaltaan alueellisesti tasapainoista kehitystä. Monipuolinen liiketoiminta tarjoaa työ-, urakointi- ja alihankintamahdollisuuksia erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa, minne valtion maatkin keskittyvät.

Portfolioon kuuluvien yksiköiden liikevaihto oli vuonna 2008 yhteensä lähes 60 miljoonaa euroa. Niiden yhteenlaskettu liikevoitto oli hiukan yli 6 miljoonaa euroa ja ne työllistivät noin 300 henkilötyövuotta. Lisäksi portfolion yksiköt ostivat alihankinta- ja muita palveluja yli 20 miljoonan euron arvosta.

Portfolion kuuluvien yksiköiden toiminnalla on kannattavuus- ja kasvutavoitteet. Siksi Metsähallitus selvittää koko ajan, mitä muita liiketoimintamahdollisuuksia sen hallinnassa olevat maa- ja vesialueet tarjoavat. Kestävä kehitys, luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen, ilmastonmuutos ja bioenergia ovat aihealueita, joihin liittyvät liiketoimintamahdollisuudet näyttävät tässä vaiheessa kiinnostavilta.

Laatumaa Kiinteistökauppaa ja tuulivoimaa

Lomatonttien kysyntä jatkui Suomessa alkuvuonna 2008 poikkeuksellisen vahvana. Laatumaa saavutti sille asetetut tavoitteet tonttimyynnin yltäessä 10,6 miljoonaan euroon. Myynti jakautui lähes tasan ranta- ja matkailukeskustonttien kesken.

Erityisen hyvin onnistui tontinvuokraus, uusia tontteja vuokrattiin selvästi enemmän kuin vanhoja vuokratontteja myytiin. Kun myös rakennusten ja metsämaan myynnissä onnistuttiin erinomaisesti, nousi Laatumaan kokonaisynti 13,9 miljoonaan euroon.

Laatumaa jatkoi vuonna 2008 metsätalousmaan hankintaa suunnitelman mukaisesti. Metsätalmarkkinoilla kysyntä ylitti edelleen tarjonnan, mistä huolimatta hankittiin noin 6200 hehtaaria Metsähallituksen liiketoiminnan ja puolustusvoimien käyttöön. Ostettujen kiinteistöjen keskikoko oli noin 71 hehtaaria. Suurin yksittäinen kauppa oli ns. Kassunkurun alueen osto Kajaanin kaupungilta puolustusvoimien harjoitusalueeksi, kauppahinta oli 3,3 miljoonaa euroa ja pinta-ala 1900 hehtaaria. Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelmaan (METSO) kuuluvia alueita hankittiin lähes 700 hehtaaria, muita luonnonsuojelualueita noin 1000 hehtaaria.

Laatumaa

Johtaja:
Antero Luhtio

Liikevaihto:
4,8 milj. euroa

Henkilötyövuodet:
44

Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tehdyt päätökset tuulivoiman lisäämisestä Suomessa ovat nostaneet Metsähallituksen hallinnoimiin alueisiin kohdistuvaa kysyntää. Metsähallitus päätti syyskuussa 2008 lähteä mukaan kasvavaan tuulivoimaliiketoimintaan, aluksi tuulivoima-alueiden kehittäjänä yhdessä alan toimijoiden kanssa, tulevaisuudessa mahdollisesti myös tuulivoimatuotannon omistajaroolissa. Ensimmäinen yhteistyösopimus tuulivoimapuiston kehittämiseksi Muonion Mielmukkavaaraan solmittiin wpd Finland Oy:n kanssa. Toinen viralliseen ympäristövaikutusten arviointiin ehtinyt hanke on Oulunsalon ja Hailuodon välisellä merialueella.

Laatumaa saavutti vuonna 2008 hyvän taloustuloksen huolimatta tonttikysynnän heikkenemisestä vuoden lopulla. Liikevaihtoa kertyi 4,8 milj. euroa, josta tontinvuokratulot olivat 4,1 milj. euroa. Tonttimyynneistä kirjattiin lisäksi myyntivoittoja 8 milj. euroa.

Laatumaa on Metsähallituksen tulosalue, joka myy ja vuokraa Metsähallituksen hallinnassa olevia lomatontteja ja muuta rakennusmaata sekä hankkii valtiolle metsämaata ja luonnonsuojelualueita. Laatumaa on alallaan maan johtavia toimijoita. <http://www.laatumaa.com>

Villi Pohjola - Eräsetti Wild North
Luonnonrauhaa, elämyksiä ja irtiottoja arjesta

Metsähallituksen Villi Pohjola osti toukokuussa 2008 pohjoisessa toimivan ohjelmalveluyhtiön Eräsetti Oy:n toimintoineen. Näin Suomeen syntyi merkittävä luontomatkailuyritys, joka lisää Suomen kiinnostavuutta kansainvälisten matkanjärjestäjien silmissä.

Yritykset täydentävät toisiaan: Villi Pohjola on valtakunnallinen toimija jolla on kykyä järjestää isoja kokonaisuuksia ympäri Suomea alihankintaverkostonsa avulla. Eräsetillä on vakiintunut asema erityisesti kansainvälisillä kannustematkamarkkinoilla ja oma laadukas tuotanto-organisaatio ohjelmalveluissa. Alihankintaverkostolla on myös jatkossa tärkeä rooli ohjelmien tuottamisessa. Villi Pohjola – Eräsetti Wild North osti alihankintana palveluja noin 90 henkilötyövuoden verran.

Eräsetti Oy:n tilikausi jäi omistajamuutoksen vuoksi seitsemän kuukauden mittaiseksi. Liikevaihto kasvoi edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Syksyllä 2008 maailmanlaajuinen finanssikriisi alkoi vaikuttaa Suomen vientikauppaan myös Euroopan päämarkkina-alueilla, joten myynnin kasvua voidaan pitää erinomaisena. Villin Pohjolan Britanniaasta tulevien päivächartereiden määrä laski joulukuussa, ja myynnin painopiste siirtyi jatkossa pidempiin viipyymiin.

Tilikauden aikana Eräsetin ja Villin Pohjolan kansainvälinen markkinointi uusittiin yhtiön Eräsetti Wild North –brändin alle. Kotimaassa toimitaan edelleen Villin Pohjolan nimellä. Yhtiöllä on yhteinen johtoryhmä, ja molemmat yhtiöt ovat osa Metsähallituksen liiketoimintaportfoliota. Hankinnoissa ja henkilöstökuluissa haettiin synergiaetuja yhtiöiden välillä, ja ohjelmaa jatketaan tulevilla tilikaudella.

Kämppälomilla kova kysyntä

Kämppäloma luonnon rauhassa, ilman kodin kaikkia mukavuuksia, on kasvattanut kovasti suosiotaan. Ympäristötietoisuuden kasvaminen ja valintojen eettinen pohdinta näkyi kämppävuokrauksen kasvuna myös 2008, vaikka kesä oli kylmä ja sateinen. Vuokratämppejä haetaan jatkuvasti lisää, sillä kysyntää on enemmän kuin tarjontaa. Valikoimissa on reilu kolmesataa vuokratämppeä, joista parisenkymmentä on yritys-, ja perhejuhларыhmille sopivaa. Myös kämppien laatutasoa kohennettiin käyttövaroilla kuluneella tilikaudella.

Villin Pohjolan toiminnassa heijastuu ympäristön arvostaminen sekä luonnon, raaka-aineiden, energian ja veden säästäminen. Villi Pohjola on reilun ja kestävä matkailun uranuurtaja Suomessa. Villin Pohjolan ISO 14 001 ympäristösertifioituun ohjelmaan sopii hyvin Eräsetille

Villi Pohjola

Toimitusjohtaja:
Johanna Tolonen

Liikevaihto:
5,3 milj. euroa

Henkilötyövuodet:
27

Eräsetti Oy

Toimitusjohtaja:
Johanna Tolonen

Liikevaihto:
2,1 milj. euroa
(1.6.-31.12.2008)

Henkilötyövuodet:
27

hankitut nelitahtikelkat, jotka tuottavat puhtaampia elämyksiä pohjoisen metsissä.

Metsästyslupien myynti pieneni heikon riistakannan vuoksi 2008 noin viisi prosenttia. Kalastuslupien myynti jatkoi kasvuaan, lupia myytiin yli 80 000 kpl. Kalastusmobiililupaa laajennettiin uusille alueille ja Villi Pohjola hankki lupien myyntiin uuden nettimyyntijärjestelmän.

Villi Pohjola - Eräsetti Wild North on Suomen johtavia erä- ja luontomatkailun toimijoita. Se myy ja järjestää luontomatkailupalveluja niin perheille kuin työ- ja kaveriporukoille. Villi Pohjola hoitaa Metsähallituksen maksullisten kalastus-, metsästys- ja moottorikelkkalupien markkinoinnin ja myynnin.

*<http://www.villipohjola.fi>
<http://www.erasetti.fi>
<http://www.wildnorth.net>*

Morenia-konserni Tulevaisuuden kiviainesosaamista

Vuosi 2008 oli Morenia Oy:lle uudistumisen ja toiminnan laajentamisen vuosi. Helmikuussa käynnistettiin tytäryhtiö Morenia Baltic OÜ:n toiminta Virossa. Uuden yhtiön toiminta keskittyy kiviainesten myyntiin Baltian alueelle ja Venäjälle. Keväällä 2008 tehtiin yrityskauppa, jolla ostettiin sodankyläläisen maanrakennusyritys E. Hyvönen Oy:n koko osakekanta. Yhtiö hankittiin turvaamaan mm. murskauskapasiteetin saantia erityisesti Lapin alueella.

Morenia osallistui vuonna 2008 sekä Kittilän Suurkuusikon kultakaivoksen rakentamiseen että Sotkamon Talvivaaran nikkeli-kaivoksen käynnistämiseen. Kittilään toimitettiin soraa ja siellä tehtiin palvelumurskausta. Sotkamoon toimitettiin betonikiviaineksia, suojaehkeitä ja murskeita.

Morenia panosti viime vuonna myös merenpohjan kiviainesten hyödyntämiseen ja jatkoi toimenpiteitä edistääkseen merihiekkan käyttöä harjukiviaineksen korvaavana materiaalina. Perämeren alueen ympäristövaikutusten arviointihanke eteni suunnitellusti ja Loviisan edustan merenpohjan kiviaineksen hyödyntämiselle myönnettiin nostolupa.

Jälleenmyyjäsegmenttiin kehitettiin uutta toimintamallia, jonka avulla alueelliset maa-ainesalueiden jälleenmyyjät saavat parempaa tukea ja pystyvät vahvistamaan toimintaansa paikallisena Morenia-resurssina.

Morenia-konsernin liikevaihto oli tilikaudella 30 miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna merkittävästi, yli 25 prosenttia. Liikevaihdon kasvusta noin 16 prosenttia johtui E. Hyvönen Oy:n yritysostosta. Emoyhtiön, Morenia Oy:n liikevaihto oli 28 miljoonaa euroa, tästä kasvua viime vuoden liikevaihtoon oli yli 17 prosenttia.

Morenia Oy:n toimialana on jalostaa ja myydä maa- ja kallioperän aineksia ja niistä valmistettuja tuotteita. Lisäksi yhtiö harjoittaa maa- ja vesirakennustoimintaa sekä maansiirtotoimintaa ja myy toimialaan liittyviä konsultointi- ja rakennuttajapalveluita. Morenia Oy on konserniyhtiö, jolla on kaksi tytäryhtiötä Morenia Baltic OÜ ja E. Hyvönen Oy.

<http://www.morenia.fi>

Morenia Oy

Toimitusjohtaja:
Pertti Oikarinen

Liikevaihto:
29,7 milj. euroa

Henkilötyövuodet:
45

Fin Forelia Oy Taimia huomisen metsään

Fin Forelia Oy selviytyi hyvin haastavasta vuodesta 2008. Tuotantomäärä oli 75 miljoonaa metsäpuun tainta ja liikevaihto noin 11 miljoonaa euroa. Yhtiön kannattavuus on voimakkaassa kasvussa.

Vuosi oli Fin Forelia Oy:n ja Forelia Oy:n ensimmäinen yhteinen toimintavuosi, jonka aikana yhtiöiden toimintatavat yhdistyivät uudeksi prosesseihin perustuvaksi toiminnaksi. Toimintatapa yhtenäisti koko Suomeen levittäytyneen tuotantoverkoston kaikilla toiminnan osa-alueilla.

Fin Forelia Oy:n ja Forelia Oy:n yhteinen markkinointinimi on Fin Forelia. Vuoden 2008 aikana Fin Forelia aloitti varautumisen tulevien vuosien toimintaympäristön muutoksiin, joista suurimpia ovat metsätaimien kokonaiskysynnän väheneminen ja tarjonnan lisääntyminen. Kilpailukyvyyn ja kannattavuuden varmistamiseksi yhtiö keskittyi hoitamaan toiminnan perusasiat kunnolla. Uudella prosessitoiminnalla varmistetaan, että asiakas saa metsäpuun taimen, joka tuottaa mahdollisimman hyvän taloudellisen tuloksen.

Fin Forelia on ainoa metsäpuiden taimien tuottaja, jolla on taimitarhatoimintaa koko Suomen alueella. Sillä on yhteensä seitsemän taimitarhaa, joilta asiakkaan metsään parhaiten sopivat taimet toimitetaan tarvittaessa istutuspaikalle asti.

Tulevaisuuden kannattavalle toiminnalle luo pohjan entistä parempi asiakkaiden tarpeiden tunteminen ja kyky sopeutua uusiin tilanteisiin ja olosuhteisiin. Kannattava toiminta muuttuvissa tilanteissa vaatii erityistä huomiota sisäiseen tehokkuuteen ja uusiin investointeihin.

Fin Forelia Oy on Metsähallituksen ja kolmen metsäkeskuksen yhdessä omistama yhtiö, joka on erikoistunut metsäpuiden taimien tuottamiseen ja markkinointiin. Forelia Oy on Fin Forelia Oy:n täysin omistama yhtiö. Fin Forelian asiakkaita ovat metsänhoitoyhdistykset, metsäteollisuus, julkisyhteisöt ja yksityiset metsänomistajat. Fin Forelia on toimialansa markkinajohtaja Suomessa.

<http://www.finforelia.fi>

FIN FORELIA

Fin Forelia Oy

Toimitusjohtaja:
Juha Hotti

Liikevaihto:
3,9 milj. euroa

Henkilöstöä
keskimäärin:
78

Forelia Oy

Toimitusjohtaja:
Juha Hotti

Liikevaihto:
7,8 milj. euroa

Henkilöstöä
keskimäärin:
108

Siemen Forelia Oy
Siemeniä parempaan kasvuun

Siemen Forelia Oy tuotti markkinoille ennätysmäärän huippujalostettuja metsäpuiden siemeniä. Jalostetun siemenen käytöllä metsänomistaja saa 20 prosentin lisäkasvun ja huomattavan laadun paranemisen syntyvälle puustolle.

Vuonna 2008 Siemen Forelia Oy otti käyttöönsä Rovaniemen siemenkeskuksessa pohjoismaiden moderneimman siemenlaboratorion. Uusien tilojen ansioista asiakkaille voidaan tarjota entistä laadukkaampia palveluja. Saarijärven karistamolla aloitettiin uuden biopolttolaitoksen rakentaminen, jolla voidaan jatkossa tuottaa lähes kaikki energia kotimaisella uusiutuvalla polttoaineella. Yhtiön siemenviljelykset sijaitsevat ympäri Suomea, Inkoosta Lapin Tervolaan.

Siemen Forelia Oy

Toimitusjohtaja:
Tapani Relander

Liikevaihto:
2,0 milj. euroa

Henkilötyövuodet:
11

Siemen Forelia Oy on Metsähallitus-konsernin omistama tytäryhtiö, joka on erikoistunut jalostetun siemenen tuotantoon ja kauppaan. Lisäksi yhtiö tarjoaa monipuolisia siemeniin liittyviä palveluita. Siemen Forelia Oy:n asiakkaita ovat yksityiset metsänomistajat, metsänhoitoyhdistykset, metsäteollisuus ja julkisyhteisöt.

<http://www.siemenforelia.fi>

Luontopalvelut

Luonnonsuojelualueilla versoo elämää, elämyksiä ja elinkeinoja

Luontopalvelut vastaa Metsähallituksen julkisista palveluista. Se vaalii luontoa hoitamalla kansallispuistoja, retkeilyalueita ja muita luonnonsuojelu- ja erämaa-alueita. Lisäksi luontopalvelut tarjoaa palveluja luontomatkailuun, retkeilyyn, metsästyksen, kalastukseen ja maastoliikenteeseen.

Metsähallitus saavutti vuonna 2008 hyvin luontopalveluille asetetut tulostavoitteet. Myös toiminnan kokonaistuottavuus parani selvästi. Valtiontalouden tarkastusviraston vuonna 2008 julkaisemassa raportissa luontopalvelujen todettiin hoitavan suojelualueita tehokkaasti ja tuloksellisesti. Valtakunnallinen ketjuohjaus yhdistettynä vahvaan alueelliseen ja paikalliseen toimintaan on merkittävä vahvuutemme, jota arvostetaan kansainvälisesti.

Luontopalvelut

Johtaja:
Rauno Väisänen

Kokonaismenot:
51,9 milj. euroa

Henkilötyövuodet:
513

Luontopalvelut osallistuu aktiivisesti kansainväliseen luonnonsuojeluyhteistyöhön. Vuonna 2008 luontopalvelut sai vastuun Ramsarin kosteikkosopimuksen maaraportoinnista ja Suomen edustamisesta Ramsarin sopimuksen kokouksissa. Vuoden aikana päättyi myös kolme merkittävää naapurisuusohjelmahanketta: Inari–Pasvik-alueen luonnonsuojelun ja kestävän luontomatkailun edistäminen, ”Oulanka–Paanajärvi – erämaita, elämyksiä ja hyvinvointia” sekä ”People, Nature and Harbours” Saimaan, Laatokan ja Suomenlahden alueella.

Aktiivinen suojelutyö uhanalaisten lajien ja luontotyyppien elinehto

Metsähallituksen hallinnassa olevat suojelualueet saavuttavat kansainvälisten arvioiden mukaan niille asetetut monimuotoisuuden suojeluun liittyvät tavoitteet. Silti näyttää ilmeiseltä, että luonnon monimuotoisuuden vähenemistä ei voida pysäyttää kansainväliseen tavoitevuoteen 2010 mennessä.

Tämä lisää suojelualueiden aktiivisen hoidon ja ennallistamisen merkitystä, sillä hyvin hoidettu ja kehittyvä suojelualuejärjestelmä luo perustan lajien ja luontotyyppien suotuisalle suojelutasolle. Suojelutyön ansiosta esimerkiksi uhanalaiset lajit saavat lisää soveliaita elinympäristöjä, ja niiden kannat vahvistuvat. Esimerkiksi valkoselkätikan (*Dendrocopos leucotos*) kanta kasvoi edelleen vuonna 2008. Siitä kuuluu suuri kiitos oikein kohdistetuille suojelutoimille.

Sen sijaan saimaannorpan (*Phoca hispida saimensis*) kanta on pienentynyt viime vuosina. Metsähallitus kiinnittikin vuonna 2008 erityistä huomiota saimaannorpan kalanpyydyskuolemien vähentämiseen, sillä se on tehokkain keino estää norpan häviäminen.

Luontopalvelut sai vuonna 2008 hoidettavakseen myös Metsäntutkimuslaitoksen suojelualueet ja

yksityisiä suojelualueita. Lisäksi yhtenä Metsien monimuotoisuusohjelman METSO:n tavoitteena on rajata valtion talousmetsistä Etelä-Suomessa 10 000 hehtaaria lisää suojeltavia alueita.

Onnistunut suojelutyö vaatii vahvan tietoperustan

Vaikuttavan luonnonsuojelutyön pohjana on tieteellinen tietoperusta, jonka kehittämiseen luontopalvelut panosti edelleen vuonna 2008. Esimerkiksi vedenalaista luontoa inventoitiin Itäisen Suomenlahden, Saaristomeren, Merenkurkun ja Perämeren alueilla yhteensä 5 795 hehtaarin alalta. Luontoinventointitietoja tallennettiin METSO-alueen pohjoispuolelta Metsähallituksen paikkatietojärjestelmään yli 76 441 hehtaarin alalta.

Suojelukohteiden lajistoinventoinnit 2007–2008 -hanke päättyi kesäkuussa 2008. Kartoituksia kohdennettiin ennallistamis- ja luonnonhoitokohteille ja järeää haapaa kasvaviin metsiin. Lajien seurantoja tehtiin 1 666 kohteella, mikä on noin 90 prosenttia lajien nykyisistä esiintymispaikoista. METSO-ohjelmaan kuuluneessa laji-inventoinnissa saatiin yli tuhat havaintoa uhanalaisista lajeista.

Tutkimustieto ohjaa luonnonsuojelualueiden hoitoa ja käyttöä, esimerkiksi retkeilyä. Vuonna 2008 luontopalvelut laati 37 luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmaa.

Kansanterveys kohenee ja paikallistalous virkistyy suojelualueista

Valtion maiden ja vesien monipuolinen ja kestävä käyttö lisää hyvinvointia ja ylläpitää kansallisen kulttuurin perinteitä ja elinvoimaa. Kansallispuistot ovat merkittävä osa kansainvälistä Suomi-kuvaa.

Suosituimpien suojelualueiden virkistyskäytön ja luontomatkailun vaikutus paikallistalouteen on vuositasolla noin 250–300 miljoonaa euroa ja noin 3 500 henkilötyövuotta. Esimerkiksi Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa tehdyt investoinnit maksavat itsensä nelinkertaisesti takaisin kymmenen vuoden aikajaksolla. Pallas–Yllästunturin kansallispuistossa avattiin kevättalvella myös uudistettu luontokeskus Kellokas.

Kulttuuriperintö on osa kansallismaisemaa

Luontopalvelut kartoittaa luontotyyppien ja lajien lisäksi myös kulttuuriperintöä. Kesän 2008 aikana kulttuuriperintöä inventoitiin esimerkiksi useilla Lapin luontopalvelujen alueilla. Maastotöissä löydettiin lähes 180 aiemmin tuntematonta esihistoriallisen ja historiallisen ajan muinaisjäännettä sekä muuta kulttuuriperintökohdetta.

Kulttuuriperinnön merkitys on kasvanut myös virkistyskäytön ja matkailun edistämisessä. Pohjanmaan luontopalvelut aloitti elokuussa 2008 hankkeen ”Kulttuuriperintö matkailun voimavaraksi”. Kulma-hanke vahvistaa kulttuuriperinnön tuotteistamisen avulla kolmen Pohjois-Pohjanmaan matkailualueen – Kuusamon, Kalajoen ja Rokuan – vetovoimaisuutta ja kilpailukykyä etenkin kansainvälisillä markkinoilla.

Eräkulttuuri on osa suomalaisuutta

Eräharrastus lisääntyy samalla kun yhä useampi alan harrastaja muuttaa kaupunkiin. Tällöin korostuu valtion alueiden merkitys metsästyksessä ja kalastuksessa sekä Metsähallituksen vastuu metsästyksen ja kalastuksen kestävästä toteutuksesta.

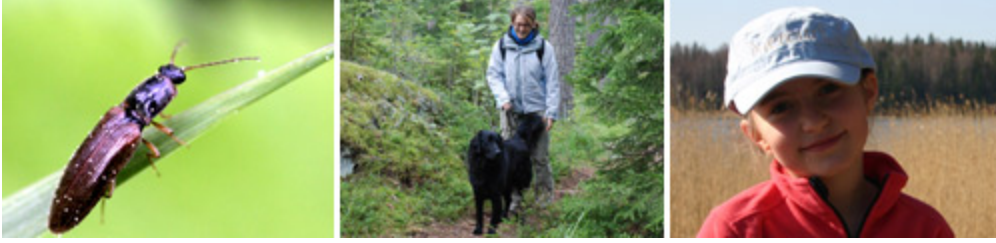
Asia konkretisoitui syksyllä 2008, kun metsästyskauden kynnyksellä riistakolmiolaskennat osoittivat kanalintujen pesinnän epäonnistuneen. Luontopalvelujen erähenkilöstö joutui vähentämään lupien myyntiä ja jopa keskeytti sen Oulun, Kainuun ja Lapin riistanhoitopiirien alueilla.

Jotta suojelutoimet kohdistettaisiin oikein metsäriekon kannan vahvistamiseksi, luontopalvelut tilasi Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselta seuranta- ja tutkimuksen metsäriekosta. Lisäksi riikkosoita ennallistettiin 300 hehtaaria ja metsäkanalintujen poikueympäristöjä 15 kohteessa. Luontopalvelut osallistui myös useisiin muihin hankkeisiin, joilla parannetaan riistan ja kalojen elinympäristöä.

Vuonna 2008 luontopalvelut otti käyttöön ainutlaatuisen kalatalouden suunnittelu- ja seuranta-järjestelmän, jonka avulla Metsähallitus voi kehittää kalastuksen mitoitusta ja kalavesien hoitoa.

<http://www.metsa.fi>

<http://www.luontoon.fi>

Yhteiskuntavastuu Vastuullista toimintaa

Metsähallituksen toiminta perustuu valtion maa- ja vesialueiden asiantuntevaan ja yhteistyöhakuihseen käyttöön. Metsähallitus-konserni tuottaa luonnonvarojen käyttöön, hoitoon ja suojeluun perustuvia monipuolisia palveluja ja hyödykkeitä. Metsähallituksen tulee toimia kestävästi ja tuloksellisesti.

Metsähallitus harjoittaa liiketoimintaa laissa säädettyjen yhteiskunnallisten velvoitteidensa puitteissa ja hoitaa julkisia hallintotehtäviä. Yhteiskunnalliset velvoitteet liittyvät biologisen monimuotoisuuden suojeluun, luonnon virkistyskäyttöön, työllisyyteen, saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytysten turvaamiseen ja poronhoitolaissa säädettyihin velvoitteisiin. Metsähallituksen toiminnassa otetaan huomioon myös tutkimuksen, opetuksen, puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen maankäytön tarpeet.

Valtion maiden hoidossa yhdistyvät ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys. Toiminnan ohjauksessa ja suunnittelussa käytetään työväliseen luonnonvarasuunnittelua. Luonnonvarasuunnittelu on Metsähallituksen omaa maa- ja vesialueiden käytön suunnittelua, jolla sovitetaan yhteen luonnonvaroihin kohdistuvia erilaisia tarpeita. Suunnittelun yhteydessä kartoitetaan asiakkaiden, sidosryhmien ja kansalaisten odotuksia valtion maiden käytöstä osallistavan suunnittelun keinoin.

Metsähallituksen metsätalouden käytännön toimenpiteissä metsiin liittyvät monet tavoitteet otetaan huomioon rajoittamalla käsittelyjä, järjestämällä hakkuiden aikatauluja, jättämällä säästöpuita ja sulkemalla metsiä kokonaan metsienkäsittelyn ulkopuolelle. Laatumaan toiminnassa noudatetaan monimuotoisuuden, virkistyskäytön, porotalouden ja saamelaiskulttuurin korostetusti huomioon ottavia kaavoitus- ja muita toimintaperiaatteita.

Luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön, porotalouden ja saamelaiskulttuurin huomioonottamiseksi metsätaloutta rajoitettiin 17 prosentilla metsätalouden käytössä olevasta metsämaan pinta-alasta vuonna 2008. Rajoituksia oli 608 000 tuottovaatimuksen alaisella metsämaahehtaarilla. Siitä kokonaan talouskäytön ulkopuolella oli 37 prosenttia ja rajoitetun käytön piirissä 63 prosenttia. Metsiin ja maankäyttöön kohdistuvat rajoitukset alensivat laskennallisesti Metsähallituksen liikevoittoa 47 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi muut porotalouteen ja saamelaiskulttuuriin liittyvät tekijät sekä työllisyyden edistäminen alensivat liikevoittoa yhteensä 7 miljoonaa euroa.